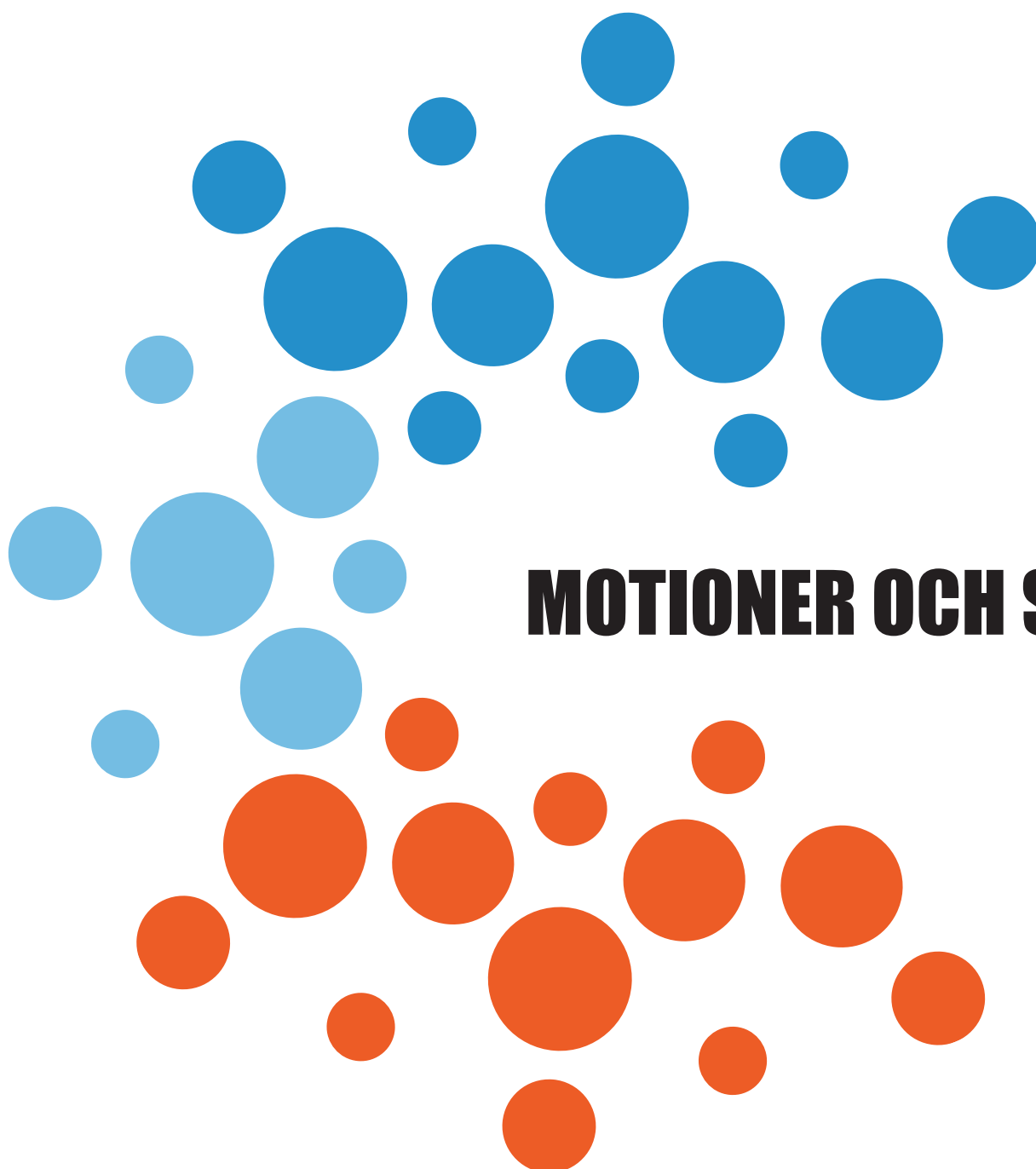

KONGRESS 2023

SRF
SENIORERNA

MOTIONER OCH SVAR

Hälso- och sjukvård, äldreomsorg, tandvård

1. Översyn av vård- och omsorgspolitiska programmet

Programmet skrevs för ett antal år sedan och behöver ses över. T.ex. har närvårdreformen beslutats, som rör såväl regioner som kommuner. Valfärdsteknik och digitalisering ingår som en del i reformarbetet behöver utvecklas i vårt program

Eftersom demografin visar på en mycket stark ökning av antalet åttioåringar, samtidigt som arbetskraften ökar svagt, kommer behovet av hemtjänst att öka avsevärt. Vi behöver i programmet lyfta fram de delar i hemtjänsten som är särskilt viktiga för oss seniorer.

Programmet är heltäckande men behöver fokusera på de delar av vård- och omsorgen, som är mest angelägna de närmaste åren

När det gäller formen är det olämpligt att i ett program för varje punkt skriva att ”vi kräver”

Förslag:

Att kongressen uppdrar åt förbundsstyrelsen att omgående se över SPF Seniorernas vård- och omsorgspolitiska program

Förslagsställare: Liliana Assi

Distriktets yttrande:

SPF Seniorerna Sörmland tillstyrker motionen. Det är angeläget att arbetet påbörjas så snart som möjligt.

2. Omarbeta vård- och omsorgsprogrammet

Vård och omsorgsprogrammet togs på kongressen 2017 i Gävle. Förbundsstyrelsen beslutade att revidera programmet 2019 som antogs i styrelsen samma år i dec. Under 2021 har smärre justeringar gjorts. Efter den pandemi vi har genomgått så anser vi att programmet behöver en rejäl omarbetning där de olika delarna behöver vara levande dokument som utvecklas i samma takt som vården och omsorgen utvecklas. Det ska vara ett dokument för nationell, regional och lokal påverkan med dess olika delar för vårt påverkansarbete på de olika nivåerna. Programmet ska vara tillgängligt för alla våra medlemmar i de råd man sitter i samt på förbunds nivå vid möten med ministrar och myndigheter

Förslag:

Att kongressen ger förbundsstyrelsen i uppdrag att ta fram ett nytt vård- och omsorgsprogram under de kommande två åren, för att sedan tas som beslut på kongressen 2025

Förslagsställare:

SPF Seniorerna Stockholmsdistriktet

3. Vård- och omsorgspolitiskt program i digital form

Omställning och utveckling inom hälso- och sjukvård och omsorg sker i allt ökande takt. Nya lagar, arbetssätt, metoder, regler, riktlinjer och inte minst uppföljningar av resultat och kvalitet sker ofta och regelbundet i nationella jämförelser och kvalitetsregister m.m. SPF Seniorernas representanter i de kommunala och regionala pensionärsråden behöver snabbt och enkelt ta del av utveckling och uppföljningar för bästa möjlighet till dialog, diskussion och påverkan i mötet med tjänstemän och politiker. Aktuella kunskaper inom området är dessutom av stor vikt i kontakten med press och sociala medier.

Förslag:

Att nuvarande vård- och omsorgspolitiskt program omarbetas och tas fram i digital form för att kontinuerligt och ofta kunna justeras, uppdateras med nyheter och aktuella länkar.

Förslagsställare:

SPF Seniorerna Bohuslän

Förbundsstyrelsens yttrande över motion 1, 2 och 3

För seniorer och deras närstående är det angeläget att hälso- och sjukvård samt äldreomsorg håller god kvalitet och utgår från den enskilde seniorens behov, förutsättningar och önskningsgrader. Trygg vård och omsorg är ett av förbundets tre prioriterade områden.

Förbundets vård- och omsorgspolitiska program beslutades av kongressen 2017. Det hade föregåtts av diskussion inför förbundets nationella konferens för landstingens pensionärsråd, där programutkastet bearbetades ytterligare. Styrelsen beslutade vid två tillfällen därefter att tillsätta arbetsgrupper med uppdrag att uppdatera programmet med anledning av utvecklingen på området. Styrelsen har beslutat om uppdateringar i oktober 2021 och december 2019.

Förbundets politiska program sammanfattar förbundets iakttagelser, analys samt förslag och krav på åtgärder. Förbundets förslag och krav på åtgärder anger till vilken politisk nivå kraven riktas. Därmed blir det också tydligare var ansvar kan utkrävas. Primär målgrupp för programmen är beslutsfattare och opinionsbildare på alla fyra beslutsnivåer: kommun, region, riket samt Europeiska unionen. I syfte att nå denna målgrupp riktar sig programmet även till förbundets medlemmar och förtroendevalda.

De politiska programmen tillgängliggörs i dag digitalt via förbundets webbplats. Där finns två digitala versioner av varje program. Ett fullödigt program med krav riktade till samtliga beslutsnivåer och en bilaga som ger bakgrunden till förslagen, och en kortversion utan bilaga med krav som endast riktar sig till kommuner och regioner.

Efter det att kongressen antagit ett program åligger det alltid förbundsstyrelsen att göra ändringar för att anpassa innehållet efter samhällsutvecklingen.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla motion 1 och 2, samt

att anse motion 3 besvarad.

4. Högkostnadsskydd för vaccination av TBE i riskområde.

Förebygga allvarliga sjukdomar är viktigt för att minska lidande för den enskilda personen och minskade kostnader för sjukvården. Kostnaden för en fullvärdig TBE-vaccination mot fästingburen hjärninflammation som orsakas av virus var 400 kronor per gång x 3 gånger = 1 200 kronor 2022.

För år 2023 varierar priset på vaccinationen från 410 kronor till 450 kronor per gång beroende var vaccinationen utförs.

Det är en hög kostnad för en pensionär och risken är att många pensionärer avstår TBE-vaccinationen.

Förslag:

Att det införs ett högkostnadsskydd för TBE-vaccination för pensionärer som bor i högriskområde.

Förslagsställare:

SPF Seniorerna Norra Älvsborg

5. Utökat vaccinationsprogram för pensionärer

SPF Seniorerna Sävaådalen anser att det är viktigt att informera om lunginflammation (pneumoni) och blodförgiftning (sepsis) och att det finns förebyggande behandling i form av vaccination mot Pneumokockbakterien.

Denna bakterie finns i näsan hos hälften av alla barn och även i normalfloran i munhålan och de övre luftvägarna hos friska personer, men kan bli sjukdomsframkallande (patogen) under vissa förutsättningar. Bakterien är den vanligaste orsaken till lunginflammation (pneumoni), men kan även ge upphov till hjärnhinneinflammation (meningit) och kan förorsaka ett flertal andra sjukdomar som ledinflammation, öroninflammation, infektion i hjärtklaffarna, bihåleinflammationer och bukhinneinflammation.

De som är mest utsatta för risk med denna infektion är de äldre i samhället, dvs de som är 65 år och äldre och särskilda riskgrupper och risken ökar med stigande ålder. Problemet är att information om denna bakterie och dess sjukdomar, liksom att det erbjuds gratis vaccination, är så lite känd i befolkningen,

Därför vill vår förening att SPF Seniorerna driver frågan om att det skall sättas i gång en informationskampanj i dessa frågor både regionalt och landsomfattande. Vi anser att det finns ytterligare en vaccinationsfråga att driva och det är vaccinationen mot bältros som kan bli en plågsam upplevelse för de som drabbas i den äldre gruppen; både vid insjuknandet och som ett restillstånd.

Vaccination mot detta virus blir en rejäl ekonomisk belastning för den enskilde ca 2 400 kronor per dos och det krävs 2 doser. För ett äldre par kommer alltså kostnaden bli knappt 10 000 kr, vilket för många pensionärer är en oöverstiglig kostnad.

Utöver vad som framförs i motionen vill SPF Seniorerna Sävaådalen även framhålla vikten av vaccination som skyddar mot fästingburna infektioner, dvs. TBE som i värsta fall leder till hjärninflammation. För äldre personer rekommenderas 4 sprutdosor å 370 kronor.

Förslag:

- att SPF Seniorerna ska driva vaccinationsfrågor,
- att man ökar informationen om pneumokockinfektioner och den gratisvaccination som många regioner erbjuder,
- att det skapas ett gratis vaccinationsprogram för pensionärer och övriga riskgrupper.
- att det i programmet ska erbjudas gratis vaccination mot säsongsinfluensa, pneumokockinfektioner och bältros.
- att vaccination mot fästingburna sjukdomar skall ingå i ett kostnadsfritt vaccinationsprogram för pensionärer och övriga riskgrupper.

Förslagsställare:

Brita Fagerberg, SPF Seniorerna Sävaådalen

Distriktets yttrande:

Distriktet har tillstyrkt motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion 4 och 5

Tillgång till vaccination och priset för det varierar från region till region. Det drabbar den enskilde senioren. Medicinska behandlingar ska erbjudas efter behov, förutsättningar och önsknings. Hälso- och sjukvården ska vara likvärdig och inte bero på var man bor eller vilken ekonomi man har.

Kravet på att införa ett nationellt kostnadsfritt vaccinationsprogram för äldre drivs av SPF Seniorerna sedan länge. Ett sådant nationellt program vill vi innehåller vaccination mot influensa, pneumokocker, bältros och covid-19.

Högekostnadsskydd för läkemedel är en förmån som regleras i lag. Skyddet innebär att kostnader för förskrivna läkemedel reduceras för förmånsberättigad person med recept utfärdade i Sverige. Vacciner ingår inte i det nationella högekostnadsskyddet.

Vissa vaccinationer ingår i nationella eller regionala vaccinationsprogram och är då kostnadsfria. Vad gäller vaccination mot fästingburen hjärnhinneinflammation TBE (Tick Borne Encephalitis) ingår det inte i något nationellt vaccinationsprogram i Sverige, så de allra flesta får bekosta vaccinationen själva. Enskilda regioner har övervägt att erbjuda invånarna TBE-vaccination inom ramen för regionala vaccinationsprogram. Region Sörmland, Region Östergötland och Region Uppsala erbjuder idag olika åldersgrupper subventionerad vaccination mot TBE. Subventionerna ser lite olika ut i de tre regionerna, oftast helt eller delvis gratis till barn 3–18 år och för vuxna från ett fast subventionerat pris till full självkostnad.

Vaccination mot pneumokocker ska idag erbjudas till alla det år de fyller 75 år. Om vaccinationen inte genomförs under det året, har personen rätt till en kostnadsfri vaccination vid ett senare tillfälle.

Inom ramen för *Vaccinationsprogramutredningen* (2022:13), där SPF Seniorerna har en plats i expertgruppen, ska frågan om nationella vaccinationsprogram utredas. Bland annat ska en översyn göras av de nuvarande nationella vaccinationsprogrammen. I arbetet med vaccinationsprogram kan frågan om TBE till äldre i riskområden för TBE komma att belysas. I utredningen kommer SPF Seniorerna att fortsätta driva vårt krav om ett nationellt vaccinationsprogram för äldre (65 år och äldre) innefattande de fyra vacciner vi nämnt ovan.

Det är av stor vikt att invånarna känner till att det finns vacciner att få och att de i vissa fall och i vissa regioner kan erhållas utan kostnad. Här behöver regionerna fortsätta befintliga upplysnings- och informationskampanjer och öka intensiteten i desamma.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla motionerna.

6. Antibiotikaresistens

Antibiotikaresistens kallas ”den tysta pandemin” som undan för undan drabbar människor och djur. Redan idag dör ca 100 europeer dagligen pga. infektioner med resistenta bakterier. Framtiden kan te sig dystert – men inte opåverkbar.

Sverige 2021: 53 ton antibiotika till människor och 9 ton till djur, inklusive våra sällskapsdjur.

Även om vi i Sverige ligger i framkant att begränsa användningen av antibiotika har SPF Seniorerna inte uppmärksammat onödigt förskrivning tillräckligt. Detta trots att förhållandet i hög grad påverkar framtida sjukvård och samhällsutveckling i stort. Även genom en omfattande import av resistenta bakterier via vårt resande och annan konsumtion med ursprung från drabbade länder ökar problemet. Dessutom verkar tillgången minska på vissa preparat.

Vi äldre konsumerar antibiotika mer än andra åldersgrupper. Vi borde, i likhet med en del barnfamiljer, i högre grad engagera oss i vår egen, våra barns och kära barnbarns framtid genom att öka kunskapsnivån och inte bruka läkemedlet i onödan.

Sedan 1995 arbetar det offentliga organet Strama (Samverkan mot antibiotikaresistens) på riksnivå och senare även på regional nivå i Sverige för att sprida kunskap i frågan.

Förslag:

Att på lämpligt sätt utveckla ett samarbete med organet Strama och genom kunskapslyftande aktiviteter sprida kännedom om problemet

Förslagsställare: Claes Toreld, SPF Seniorerna Kvillebygden

Distriktets yttrande:

Styrelsen i Bohusdistriktet tillstyrker motionen i sin helhet

Förbundsstyrelsens yttrande över motion 6

En utbredd resistens mot antibiotika är ett stort och allvarligt problem. I varje region finns en Stramagrupp (samverkan mot antibiotikaresistens) där man arbetar för en adekvat och kunskapsbaserad förskrivning av antibiotika vid infektioner, i syfte att minska risken för utveckling av resistens. Utvecklas resistens finns risken att man står utan möjligheter att behandla infektionen.

Stramanätverket bildades formellt 2011, som en frivillig sammanslutning av alla landstingens Stramagrupper. Stramanätverket har som övergripande syfte att verka för en rationell antibiotikabehandling och mot ökad antibiotikaresistens. En viktig del i detta är att underlätta ett snabbt utbyte av idéer och arbetsmodeller mellan Stramagrupperna i landet.

Folkhälsomyndighetens samverkansgrupp för Stramaarbete är ett rådgivande organ till Folkhälsomyndigheten, som också utser rådets ledamöter. Stramanätverket med de ingående lokala grupperna och Stramarådet samverkar.

Folkhälsomyndigheten har med stöd av Stramarådet tagit fram patientinformation i form av faktablad om halsont, bihålebesvär, akut öroninflammation, luftrörskatarr och svinkoppor. Dessa kan överlämnas till patienten vid läkarbesöket och innehåller råd om när antibiotika ska användas eller inte användas vid dessa infektioner, förväntat förlopp av infektionen och när det finns skäl att uppsöka läkare igen. Dessutom finns ett faktablad med åtta vanliga frågor och svar om förkylning, samt ett blad om bakterier i urinen hos äldre

Syftet är att faktabladerna ska kunna ge stöd i mötet mellan patienten och läkaren eller mellan patienten och sjuksköterskan. De är alltså framför allt tänkta att användas i samband med ett besök på vårdcentral. Nästan alla faktablad går att ladda ner på svenska, finska, engelska, arabiska och spanska. Ett utökat samarbete med Strama skulle kunna medföra att kunskapen om hur man skall använda antibiotika på rätt sätt ökar bland våra medlemmar.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla motionen.

7. Stärkt sakkunskap med specialister inom allmänmedicin och vårdvetenskap/omvårdnad

Seniorer och särskilt seniorer med multisjuklighet och eller skörhet har vårdbehov som kräver personal med kunskaper från olika vetenskaper. Den kommunala och regionala Primärvården har ett omfattande uppdrag i omställningen av Hälso- och sjukvården och skall utgöra navet i den Nära Vården. Team sammansatta för olika behov skapas, där specialistkunskap inom allmänmedicin, omvårdnad, rehabilitering och habilitering är grundförutsättningen för önskat resultat.

På liknande sätt krävs kunskaper från olika vetenskaper i SPF Seniorernas policy/program/remissarbete och i kontakter med politiker, myndigheter och verksamhetsföreträdare.

Förslag:

Att nuvarande sakkunskap förstärks med specialistkunskap inom vårdvetenskap/omvårdnad och allmänmedicin för att på bästa möjliga sätt medverka i och påverka utvecklingen av hälso- och sjukvårdens omställning till ”Nära vård med primärvården som nav”.

Förslagsställare:

SPF Seniorerna Bohuslän

8. Sakkunnig i omvårdnad/vårdvetenskap

Seniorers hälsa och behov av vård och omsorg är en fokusfråga för vår organisation. Av den anledningen har två sakkunniga knutits till vårt förbund. En av dem är expert inom medicin/geriatrik och den andre inom läkemedel. Detta är mycket bra, men inte tillräckligt. Medicinen/geriatriken (inklusive farmakologin) som vetenskap och praktik har sitt fokus på sjukdomars uppkomst, diagnoser, bot och behandling.

Det saknas en sakkunnig i vårdvetenskap/omvårdnad. Vårdvetenskap (olika benämningar kan förekomma) är en etablerad akademisk disciplin nationellt sedan 1950-talet, i Sverige sedan 1990-talet. Inom disciplinen studeras, förenklat uttryckt, de människor som drabbas av sjukdomar eller svikt p.g.a. åldrande. Målet för kunskapsbildningen är att förstå vad sjukdom eller åldrande gör med människors upplevda välmående och hur deras liv begränsas. Som en följd studeras hur omvårdnad som praktik kan stödja och hjälpa den sjuke och/eller åldrande till ett så gott liv som det bara går. Inom fältet studeras också kommunikation, kompetensfrågor, organisation, ledarskap och pedagogik som syftar till bästa möjliga kvalitet hos den omvårdnad som erbjuds. Den internationella forskningen inom området är omfattande. Bara i Sverige har hittills över 2000 doktorsavhandlingar inom ämnet lags fram. Metoder och modeller för god omvårdnad har tagits fram, ex vis den *personcentrerad vård* som Socialstyrelsen nu förordar. Alla lärosäten som erbjuder vårdutbildningar har professorer och docenter inom ämnet i sin lärarstab. Första generationens professorer är nu pensionär och inte sällan medlemmar i SPF Seniorerna. För våra medlemmar är det viktigt att alla denna kunskap kommer till nytta också i förbundets arbete.

Förslag:

- att förbundet till sin verksamhet knyter en sakkunnig i vårdvetenskap/omvårdnad, lämpligen en professor i ämnet med den egna forskningen inom geriatrisk omvårdnad eller palliativ vård.
- att förbundet inventerar vilken vårdvetenskaplig kompetens som finns i våra distrikt och föreningar och tar tillvara de medlemmar som är villiga att göra en insats.

Förslagsställare:

SPF Seniorerna Göteborg

Förbundsstyrelsens yttrande över motion 7 och 8

Beslut om anställningar och arvodering vid SPF Seniorernas förbundskansli beslutas av generalsekreteraren på delegation från förbundsstyrelsen. Styrelsen menar att det vore högst olämpligt och orimligt att kongressen påtog sig ett arbetsgivaransvar.

Personalen i äldresjukvården består främst av sjuksköterskor och omsorgspersonal, både i hemsjukvården och på äldreboenden. Läkarnas arbete med äldreomsorg är vanligen bara en liten del av deras arbete inom primärvården. I mån av tillgång anställs ibland geriatriker på vårdcentraler för läkarinsatser på äldreboenden och vårdcentral.

Omvårdnadsforskning är viktig inom alla led i vården av äldre. Allt fler sjuksköterskor får idag specialistkompetens i geriatrik vilket är en värdefull kvalitetshöjning av äldrevården. Även för

undersköterskor finns möjlighet att skaffa sig geriatrisk kompetens. Med hjälp av omvårdnadsforskning kan man utveckla det som fungerar bra i äldreomsorgen, identifiera forskningsfrågor och ha tillgång till den senaste kunskapen inom området.

Önskemål om inventering av medlemmars kompetenser och erfarenheter uppkommer återkommande. Det vore en grannliga uppgift för den centrala organisationen att kartlägga och hålla informationen uppdaterad, vilket skulle ta resurser från andra angelägna uppgifter. I det kommande medlemssystemet kommer det bli möjligt för föreningar och medlemmar själva att uppge intresse- och kompetensområden.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att anse motion 7 och motion 8, att-sats 1, besvarad, samt att avslå motion 8, att-sats 2.

9. Utevistelse för personer inom hemtjänst/särskilt boende

Det är ett känt faktum att vi måste motverka äldres psykiska ohälsa. Även det fysiska måendet är mycket viktigt. Vi måste se till hela kroppen!

När person behöver nyttja tjänster inom hemtjänst eller flyttar till särskilt boende blir denne helt beroende av andra personer. Vänner, som tidigare tagit med personen ut på promenad, kanske inte finns längre. Den dagliga utevistelsen är borta!

Varför ska människor ha det sämre än hunden? Lagen om rastning av hund säger: Hundar som hålls inomhus ska rastas regelbundet. Allmänna råd: Hundar bör rastas regelbundet, minst var sjätte timme dagtid....

Att person som är inskriven inom hemtjänst eller boende på särskilt boende, ska ha rätt till daglig utevistelse!

Förslag:

Att en ny lag stiftas som ger rätt till daglig utevistelse för personer inskrivna inom hemtjänst och för personer boende på särskilt boende.

Förslagsställare:

SPF Seniorerna Oskarshamn

Distriktets yttrande:

Distriktsstyrelsen föreslår distriktsstämman att bifalla motionen samt beslutar att den tillställs förbundet när det är en lagstiftningsfråga.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion 9

För ett gott liv finns det behov av att komma ut ibland, få någon form av fysisk aktivitet liksom psykisk och social stimulans. Om vi inte får dessa behov tillgodosedda ökar risken för dålig sömn, ångest, oro och nedstämdhet och att medicinering insättes för att motverka dessa symtom. IVO:s granskning 2022 visar att olämpliga läkemedel som ofta ingår i dessa läkemedelsgrupper användes i högre grad på särskilda boenden för äldre än bland äldre i allmänhet. Studier har också visat att depressiv ohälsa är vanligare bland äldre som bor på äldreboenden.

Forskning visar att patienter som fått vara med om aktiviteter blir lugnare, gladare och sover bättre vilket ger högre livskvalitet och minskar användningen av olämpliga läkemedel. Ett flertal studier har visat att

utevistelse har positiva effekter på hälsa och välmående för alla åldersgrupper. Det finns ingen lag som reglerar utevistelse för äldre personer i likhet med till exempel den som finns för intagna i kriminalvården. Under fängelsevistelse har den intagne rätt att vistas på anstaltens promenadgård minst en timme varje dag.

SPF Seniorerna menar att en god äldreomsorg förutsätter att mottagarna erbjuds möjlighet till utevistelse. Det finns flera normerande texter och auktoritativa uttalanden om utevistelser och deras förtjänster. Men det saknas ett tydligt lagkrav. Med stöd i beprövad erfarenhet rekommenderar Socialstyrelsen av flera skäl att socialtjänsten erbjuder möjlighet till utomhusvistelse till personer med demenssjukdom. Tillgång till utevistelse är en indikator (Nr 7) i Socialstyrelsens öppna jämförelser – Enhetsundersökningen om äldreomsorg och kommunal hälso- och sjukvård.

För närvarande bereder Regeringskansliet ett förslag till lag om äldreomsorg. I den föreslagna lagens sista bestämmelse föreskrivs en nationell ordning för kvalitetsutveckling. Den ska närmare ange äldreomsorgens uppdrag och innehåll samt de mål och bestämmelser för genomförande som ska gälla för äldreomsorgen. SPF Seniorerna arbetar för att rätten till utevistelse skrivs in i den nya lagen eller i den nationella ordningen.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla motionen

10. Högkostnadsskydd för tandvård

God munvård har stor betydelse för hälsan. Tänderna tillhör kroppen.

Avsaknad av tänder eller bristfälliga tänder bör åtgärdas enligt en tandläkares bedömning.

Kostnaden kan bli orimligt hög för en pensionär med låg eller medelpension.

Förslag:

Att det införs ett högkostnadsskydd för permanent tandimplantat och lagning av tänder som krävs enligt tandläkares bedömning.

Förslagsställare:

SPF Seniorerna Norra Älvsborg

11. Lika förutsättningar för alla åldrar hela livet

För att leva innehållsrikt liv hela livet behöver vi hålla vår kropp i trim gammal som ung.

I yrkeslivet finns möjlighet till ekonomiskt stöd när det gäller kostnader för våra tänder. En

eftersatt munhygien kan påverka vår hälsa. En friskvårdspeng finns för anställda för att hålla

kroppen i trim. Borde finnas för oss äldre också. Allt detta får vi hantera själva med en pension

som är 60 procent av slutlönen.

Förslag:

Att alla pensionärer ska få ett avgiftsfritt besök per år till tandhygienist., samt

Att alla pensionärer ska få en friskvårdspeng för att hålla i gång kroppen.

(Att-sats 2 behandlas tillsammans med motion 14)

Förslagsställare:

Marianne Avelin SPF Seniorerna Herrevad

Distriktets yttrande:

SPF Seniorerna Västmanland tillstyrker motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion 10 och motion 11, att-sats 1

Allt fler undviker tandvården på grund av höga kostnader. De senaste fem åren har den andelen ökat från sju till elva procent. Fler än var tionde pensionär upplever att de inte har råd att få sina grundläggande vårdbehov mötta. Undantaget är patienter över 85 år som har fri tandvård.

För att få ersättning genom dagens högkostnadsskydd krävs att tandläkaren eller tandhygienisten är ansluten till det statliga tandvårdsstödet och använder statens referenspriser. Ersättningen dras då automatiskt av från räkningen. Man betalar själv kostnader som under ett år är sammanlagt 3 000 kronor enligt statens referenspriser eller tandläkarens respektive tandhygienistens priser om de är lägre. Sedan får man ersättning för 50 procent av kostnader som överstiger 3 000 kronor och 85 procent av kostnader som överstiger 15 000 kronor. Det är alltså en ansevärd prisreduktion när kostnaden kommer över 15 000.

För vissa behandlingar kan man bara få ersättning som motsvarar en lagning, även om man till exempel väljer att sätta in en krona i stället. På samma sätt får man för vissa behandlingar bara ersättning för en bro, även om man väljer tandimplantat i stället. Tandläkaren ska upplysa om vad som gäller i varje enskilt fall. Om deras pris ligger över statens referenspris får man betala mellanskillnaden själv.

En god tandhälsa är mycket viktig för individens livskvalitet. Dessutom finns ett samband mellan tandhälsan och ett flertal andra sjukdomar. Ett antal studier pekar på att behandling som syftar till att förebygga tandlossning såsom behandling hos tandhygienist kan ha en gynnsam effekt på förloppet av till exempel ischemisk hjärtsjukdom, diabetes, reumatoid artrit och på risken för pneumoni hos särskilt utsatta personer (Tandläkartidningen 1, 2017). Att gå regelbundet till tandläkare eller tandhygienist och noggrann rengöring av tänderna morgon och kväll är det bästa sättet att förebygga tandlossning. Att få ett kostnadsfritt årligt besök hos tandhygienist är bra och kan spara in andra kostnader för tandvård då behandling hos tandhygienist kan bidra till att förebygga tandlossning. Kostnaden för ett årligt besök hos tandhygienist kan dock göra att detta inte prioriteras hos äldre med låg pension.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla motion 10 och motion 11, att-sats 1

Övrigt politiskt

12. Enhetliga rabatter hos SJ och länstrafikbolagen

Jag hade förmånen att få vara med på SPF Seniorernas förbunds kongress i Bålsta. Resan företogs med SJ och 2 olika länstrafikbolag, Halland och Jönköping. På min resa med SJ hade jag 10 procent rabatt som senior, men jag märkte inte någon seniorrabatt hos något av länstrafikbolagen.

Förslag:

Att SPF Seniorerna, kanske tillsammans med övriga seniororganisationer, tar kontakt med SKR, Sveriges kommuner och regioner, för att utverka enhetliga rabatter för oss seniorer, oavsett vilket länstrafikbolag vi använder. Det är ju av miljöskäl önskvärt att vi prioriterar kollektivtrafik.

Förslagsställare:

Lennart Olsson, SPF Seniorerna Långaryd Landeryd

Distriktets yttrande:

SPF Seniorerna Halland tillstyrker motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion 12

Enligt branschorganisationen Svensk kollektivtrafik, som består av de 22 regionala kollektivtrafikmyndigheterna och länstrafikbolagen, har 10 regioner seniorrabatt för enkelbiljetter och 11 för tätort och regiontäckande biljetter.

Kollektivtrafiken i Sverige vilar på en mängd offentliga regionala trafikhuvudmän och ännu fler privata utförare. Utbudet av biljetter, avgifter och rabatter är svåröverskådligt. SPF Seniorerna vill att fler seniorer ska kunna välja kollektivtrafik som transportmedel. Då fordras ett enklare system och rimlig prissättning. I detta syfte ska SPF Seniorernas inställning vara känd av relevanta aktörer, såsom Sveriges kommuner och regioner (SKR), Svensk kollektivtrafik, Svenska bussbranschens riksförbund, Svenska taxiförbundet och Trafikverket.

Styrelsen önskar, liksom motionären, att samtliga länstrafikbolag subventionerar priser till seniorerna på alla typer av resor, och kommer att ta upp frågan med de ledamöter som sitter som representanter för SPF Seniorerna i de regionala pensionärsråden för att påverka de regioner som idag saknar seniorrabatter att införa det.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att anse motionen besvarad.

13. Underlätta för seniorer att välja tåg i stället för flyg vid resor inom EU

Av miljöskäl är det önskvärt att fler semesterresor ut i Europa företas med tåg. Då behöver dessa tågresor underlättas, till exempel lätt att köpa biljetter mellan olika länder gemensamma rabattsystem för seniorer osv.

Förslag:

Att SPF Seniorerna via AGE Platform Europa får i uppdrag att försöka underlätta för seniorer att åka tåg i stället för att använda flyg vid resor inom EU.

Förslagsställare:

Lennart Olsson, SPF Seniorerna Långaryd Landeryd

Distriktets yttrande:

SPF Seniorerna Halland tillstyrker motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion 13

SPF Seniorernas senaste kongress beslutade att vår organisation ska uppmuntra till mindre klimatpåfrestande resor och att vikten av hållbar utveckling ska framhållas i kontakter med bland annat organisationer.

SPF Seniorerna är en av grundarna till AGE Platform Europe och har Sveriges plats och röst i organisationen. AGE har bland annat agerat för äldre tågresenärers rättigheter och tillgängligt ett tågresande som är tillgängligt för alla oavsett funktionsförmåga.

Det bör bli lättare för seniorer och andra att ta tåget i stället för flyget. Tågresande kräver samarbete och överenskommelser om standarder för till exempel infrastruktur och tåg, liksom för biljettköp. Detta

gäller såväl inom Sverige som från och till Sverige. Förbundet kommer att arbeta i denna anda både nationellt och i EU.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla motionen, samt

att överlämna motionen till AGE Platform Europe

14. Friskvårdsbidrag efter pensionen ett rättvisekrav

Under arbetslivet erbjuds många alternativ till fysiska aktiviteter som dels kan vara gratis (ofta inom kommun o landsting) men oftast subventionerade genom friskvårdsbidrag.

När man sen går i pension minskar inte bara inkomsten utan även möjlighet till träning/fysisk aktivitet genom Senioridrott till rimlig kostnad. De flesta arrangörer av fysisk aktivitet lockar med att man kan få bidrag genom Friskvårdsbidraget, något som vi pensionärer inte kan få del av utan får betala fullt pris eller med en något lägre pensionärsrabatt.

Att inte ha råd med fysisk träning innebär inte bara merkostnad för sjukvården genom fysisk passivitet med där ökade risker för skador, utan leder även till utanförskap, ensamhet och mindre social samvaro.

Ett friskvårdsbidrag skulle ge många pensionärer möjlighet att ha råd med fysisk träning och därigenom också minskade kostnader för sjukvården.

Ensamhet och utanförskap minimeras också om man som pensionär har råd att fortsätta med fysisk träning, ensamhet som är något vi inom SPF Seniorerna strävar efter att minska.

Dessutom blir det en ekonomisk rättvisa gentemot de som arbetar.

Friskvårdsbidraget kan förslagsvis hanteras på liknande sätt som RUT/ROT-avdrag i deklarationen mot uppvisande av kvitto.

Förslag:

Att man även som pensionär ska ges möjlighet till friskvårdsbidrag för att idka Senioridrott och därmed öka rörlighet och styrka även i högre ålder.

Förslagsställare:

Lena Lidén, SPF Seniorerna Fröding i Karlstad

Distriktets yttrande:

SPF Seniorerna Värmland bifaller motionärens förslag.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion 14 och motion 11, att-sats 2

Alltmer vetenskap visar att hälsofrämjande åtgärder av relativt enkel karaktär, till exempel en timmes promenad om dagen eller deltagande i en social aktivitet någon gång i veckan, leder till hälsa och fler friska år. Nu kan man även visa att de sista åren i livet när man är i behov av vård och omsorg blir kortare.

Grundläggande för hälsa och livskvalitet är att äldre kan fortsätta att vara fysiskt, mentalt och socialt aktiva, dvs ha ett aktivt åldrande. Ytterst handlar aktivt åldrande om beslut som enskilda människor själva fattar om livsstil och levnadsförhållanden. En central uppgift för samhällets aktörer är att skapa förutsättningar för, samt stödja och motivera, den enskildes egen planering och eget ansvarstagande för ett aktivt åldrande.

Den exakta utformningen av ett system med friskvårdspeng eller någon form av friskvårdsbidrag kräver utredning och analys. Viktigt här är att stödet i första hand riktas för att upprätthålla och förbättra den enskilda seniorenns hälsa, inte för att förbättra seniorers ekonomi. För det senare krävs goda pensioner.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla motion 14 och motion 11, att-sats 2

15. Bankavgifter vid Swishbetalning

Swish blir ett allt vanligare betalningssätt, vilket vi tycker är en bra utveckling. Problemet är bankens avgift för Swish betalningar är alldeles för hög. I ideella föreningar är betalningar i regel på låga belopp, det innebär att bankens kostnad blir orimligt hög i förhållande till totalbeloppet.

Förslag:

Att förbundet får i uppdrag att påverka bankerna så att de tar bort avgiften helt eller gör en kraftig sänkning av den för ideella föreningar

Förslagsställare:

SPF Seniorerna Vartofta

Distriktets yttrande:

SPF Seniorerna Skaraborg tillstyrker motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion 15

Allt fler betalar digitalt. Det gäller även seniorer. I dag har tjänsten Swish ersatt kontanter som det vanligaste sättet att betala eller föra över pengar mellan privatpersoner. Samtidigt visar Betalningsutredningen (Fi 2020:12) att en tredjedel av de som är 65–85 år uppgivit att de ibland behöver hjälp för att göra en digital betalning. Hälften av de hjälpbehövande behövde hjälp minst en gång i månaden. Med sin alltmer dominerande ställning på betalmarknaden riskerar Swish bli en osäkerhetsfaktor för konsumenter. Swish är de privata bankernas system för betalning, och om de skulle vilja ta mer betalt av sina användare kan det småningom svårt att hålla emot. Redan i dag arbetar förbundet, inom ramen för sitt medlemskap i Sveriges konsumenter för lägre avgifter och ett statligt alternativ till Swish.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att anse motion 15 besvarad.

16. Rätten till en värdig död

I Sverige är det förbjudet med dödshjälp, men enligt Inizio är endast 12 procent emot aktiv dödshjälp. I Europa finns ett flertal länder där man kan få hjälp: Nederländerna, Luxemburg, Schweiz, samt vissa stater i USA där man kan få hjälp att avsluta livet. Det vanligaste argumentet är människor lika värde. Vi har tittat på hur det är utformat i Oregon, USA, som tillåter dödshjälp. Patienten ska vara över 18 år. Patienten är psykisk frisk och befinner sig i slutskedet av en sjukdom som väntas leda till döden inom ett halvår. Patienten har minst 2 gånger med minst 14 dagars mellanrum önskat avsluta livet. Patienten har uttryckt det skriftligt. När patienten blivit utredd av 2 läkare som är eniga om att patienten uppfyller ovanstående krav, skrivs sömntabletter ut som man själv bestämmer när och om man vill ta. Om man blir svårt sjuk i en obotlig sjukdom med svåra smärtor som följd bör man ha rätten att själv bestämma över livets slut. Modellen som man har i Oregon, kan i delar ligga till grund för utformning även i Sverige

Förslag:

Att kongressen beslutar arbeta för rätten till en värdig död samt

Att kongressen beslutar driva frågan i berörda instanser.

Förslagsställare:

SPF Seniorerna Herrevad, Marie Westling och Marianne Håkansson

Distriktets yttrande:

SPF Seniorerna Västmanland tillstyrker motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion 16

SPF Seniorerna står för den enskildes rätt till självbestämmande genom hela livet. Det vore enkelt att applicera samma synsätt på kravet om individuell rätt till självvalt livsslut. Men frågan om ett värdigt livsslut är svår och väcker många frågor; Hur definieras ”värdigt livsslut” och vem gör definitionen? Vad sker med läkarkårens etiska regler om dess medlemmar samtidigt assisterar en person som tar sitt eget liv, och skulle det påverka allmänhetens förtroende för läkarkåren och sjukvården?

För att klargöra dessa och andra frågor, samt för att ha ett fullgott beslutsunderlag så att Sverige kan ta ställning till om frivillig dödshjälp ska tillåtas, krävs en gedigen utredning. Med tanke på frågans art bör denna utredning var parlamentariskt sammansatt och få tid på sig att sätta sig in i frågeställningarna.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att anse motion 16 besvarad, samt

att förbundet verkar för att en parlamentariskt sammansatt utredning om självvalt livsslut tillsätts.

17. Stadgar, Kap. 1, § 8 styrelse

Underlätta att få medlemmar att engagera sig i styrelseuppdrag. Det är svårt att få medlemmarna att binda upp sig på styrelsearbete i två år, det kan bli lättare att påverka nya och yngre personer till uppdrag i föreningsstyrelserna med möjligheten att sitta ett år. Händelse under verksamhetsåret kan också motivera att en ny ledamot väljs för ett år.

Förslag:

Ändra texten från ”ordförande på ett år och ledamöter på två år” till ”Väljs ordförande för ett år och ledamöter bör väljas för två år”.

Förslagsställare:

SPF Seniorerna Markbygden

Distriktets yttrande:

Södra Älvsborgs distriktsstyrelse tillstyrker motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion 17

Motionären tar upp frågan om att hitta medlemmar som är villiga att sitta i styrelsen som ledamöter. De senaste åren har det blivit svårt för vissa valberedningar att engagera medlemmarna i styrelsearbetet. Förbundsstyrelsen anser att om det är lättare att hitta förtroendevalda som är villiga att sitta ett år i taget så bör stadgarna underlätta för dessa att väljas.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla motion 17.

18. Ersättare i styrelsearbetet

Många styrelser har svårt att hitta nya styrelsemedlemmar. En ersättare i styrelsearbetet får oftast tid att bli insatt i en organisation. Därför är det lättare att ingå i ordinarie styrelsearbetet när det blir aktuellt. Ersättare finns redan i flera pensionärsråd och politiska organisationer.

Förslag:

Att varje förening och distrikt själva får besluta på årsmöten och distriktsstämma om ersättare i styrelsen för respektive organisation.

Förslagsställare:

SPF Seniorerna Norra Älvsborg

Förbundsstyrelsens yttrande över motion 18

Motionären önskar att föreningar och distrikt ska kunna välja ersättare om de så önskar samt att denna möjlighet ska regleras i stadgarna. Det är förbundsstyrelsen uppfattning att det redan i dag finns möjligheten att utse ersättare i styrelserna utan hinder av vad som står i gällande stadgar. Att skriva in möjligheten i stadgarna skulle inte förändra något utan enbart förlänga texten. Förbundet kommer att vara tydligare i andra texter att möjligheten finns så att föreningar och distrikt är medveten om möjligheten

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att anse motion 18 besvarad.

19. Minskning av antalet styrelseledamöter i förbundsstyrelsen

Enligt SPF Seniorernas stadgar skall styrelsen bestå av minst fem ledamöter inklusive ordförande. Detta gäller såväl förbund, distrikt som förening.

För närvarande består förbundets styrelse av 13 ledamöter. För ett effektivt styrelsearbete skall en styrelse inte vara större än 9 ledamöter inklusive ordförande. Förbundsstyrelsen har till sitt förfogande ett kansli om ca 35 personer plus en grupp av sakkunniga bestående av sex personer. För en effektiv styrning skall en styrelse ha en sammansättning som säkerställer dess förmåga att förvalta förbundets angelägenheter.

Som jämförelse ligger storleken i bolag mellan 5 och 7 ledamöter enligt en rapport från PWC: Svenska styrelsers ersättnings och arbetssätt (2020).

För att effektivisera styrelsearbetet och minska kostnaderna bör således antalet ledamöter i förbundsstyrelsen minska. Besparingen kan tyckas marginell, men det är viktigt att minska kostnaderna för förbundet, inklusive tidningen Senioren, då en höjning av medlemsavgiften inte är möjlig.

Förslag:

Att förbundsstyrelsen består av högst nio ledamöter inklusive ordförande

Förslagsställare:

Jan Rudengren, SPF Seniorerna Strängnäs

Distriktets yttrande:

SPF Seniorerna Sörmland tillstyrker motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion 19

Motionären tar upp frågan om antalet ledamöter i förbundsstyrelsen och vill minska antalet till nio ledamöter inklusive ordförande för att säkerställa styrelsens förmåga att förvalta förbundets angelägenheter.

Enligt gällande stadgar för SPF Seniorerna, 1 kap., § 8 ska förbundsstyrelsen, liksom andra styrelser inom SPF Seniorerna, bestå av minst fem ledamöter inklusive ordförande. Antalet ledamöter, inklusive ordförande och vice ordföranden, beslutas av kongressen. Det finns inget hinder idag att minska antalet ledamöter i förbundsstyrelsen till nio ledamöter inklusive ordförande om kongressen så önskar.

Den rapport som återopas av motionären handlar om bolag i sektorerna Stockholmsbörsens Small, Mid och Large Cap bolag. Förbundsstyrelsen vill varna för att dra för långtgående jämförelser mellan affärsdrivande bolag och ideella föreningar. I ideella organisationer finns det större behov av representation av medlem med olika bakgrund och geografisk hemvist i de nationella styrelserna, vilket måste vägas in när kongressen fattar beslut om hur många ledamöter som ska ingå i styrelsen. Vid färre antal ledamöter i styrelsen kommer möjligheten att få en bra representation av SPF Seniorernas stora antal distrikt och föreningar att minska vilket kommer att leda till att kontakterna mellan distriktsstyrelserna och förbundsstyrelsen kommer att försämrats.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att anse motion 19 besvarad.

20. Stödmedlemskapet bör vara möjligt i lokalföreningarna.

I de nya stadgarna infördes ett stödmedlemskap. Det utformades så att avgiften tillfaller förbundet centralt. Före införandet av s.k. stödmedlemskap fanns det redan ett centralt medlemskap, utan anknytning till lokalföreningar. Egentligen är det ingen större skillnad före och efter införandet av stödmedlemskap.

Avsikten med stödmedlemskapet var att anhöriga och andra skulle kunna stödja arbetet i de lokala föreningarna. Stadgarna och medlemsadministration borde tillåta och möjliggöra stödmedlemskap i lokalföreningarna. Det torde vara så att fler skulle vara intresserade av att stödja medlemskap lokalt där de anhöriga finns.

Förslag:

Att stadgarna ändras så att det är möjligt med stödmedlemskap även i en lokal förening.

Förslagsställare:

SPF Seniorerna Skåne

Förbundsstyrelsens yttrande över motion 20

Stödmedlemskapet vänder sig till två kategorier: 1) personer som vill stötta SPF Seniorernas påverkansarbete men inte uppfyller villkoren för ordinarie medlemskap, samt 2) personer som vill vara medlemmar men av någon anledning inte vara det i en ordinarie förening. Medlemskap i lokal förening bör alltid vara ett förstahandsval för den som uppfyller kraven, stödmedlemskap ett alternativ.

Administrativt hanteras stödmedlemskap som två separata föreningar under förbundet. Att införa stödmedlemskap även i förening skulle därmed innebära en stor ökning av förbundets administration då det i praktiken innebär att varje förening behöver finnas i tre versioner; en för ordinarie medlemskap, en för stödmedlemskap 1 och en för stödmedlemskap 2.

Ett alternativ som skulle göra det möjligt för stödmedlemmar att även stötta en lokal förening, utan att för den skull kraftigt öka den administrativa belastningen på förbundskansliet, är en stadgeändring som medger att även stödmedlemmar kan bli vänmedlem i lokal förening.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion 20

21. Dispens för ändringar i stadgarna

De år 2022 antagna stadgarna är ”enhetsstadgar” vilka bygger på tanken att vi alla i minsta detalj kan samlas runt samma regelsystem. Detta innebär för våra föreningar att de oberoende av storlek ska ha samma regler och vara likartat uppbyggda. Detta är helt orealistiskt och stämmer inte in på hur verkligheten ser ut. I Skåne fanns till exempel vid senaste årsskifte fyra föreningar med fler än 1 000 medlemmar och 23 föreningar med färre än 100 medlemmar. Det säger sig själv att dessa föreningar lever i skilda världar. Stadgar ska inte i onödan lägga hinder för hur verksamheten bedrivs. Vidare bör stadgar skilja på sådant som är viktigt att det är gemensamt och sådant som endast är en rekommendation.

§ 5 Årsmöte; Vid årsmöte ska följande ärenden behandlas.

Punkt 17 Val av ordförande

Punkt 23 Val av ordförande och övriga ledamöter i valberedningen.

Dessa bestämmelser kan inte tolkas på annat sätt än att en förening ska ha en ordförande och en valberedning.

§ 8 Styrelse

”Styrelse bör bestå av minst fem ledamöter inklusive ordförande. Antalet ledamöter bör vara udda.”

Följande problemställningar lyfts fram från föreningarna: Ingen vill bli ordförande. Vi får inte ihop fem i styrelsen. Kan vi vara ett jämt antal i styrelsen? Ingen vill sitta i valberedningen. Måste vi lägga ner? Vi vill ha årsmöte i mars. Vi vill att det ska gå att rösta genom fullmakt.

Förslag:

Att stadgarna kompletteras med en bestämmelse som ger distriktet möjlighet att ge dispens för sådant som inte behöver vara tvingande i våra stadgar. (I de gamla stadgarna så stod det ”Avvikelser från normalstadgar för förening ska fastställas av distriktsstyrelsen.”)

Förslagsställare:

SPF Seniorerna Skåne

Förbundsstyrelsens yttrande över motion 21

Motionärerna önskar att distriktet ges möjlighet att bevilja föreningar avsteg från nu gällande stadgar. Inför arbetet med att ta fram nya stadgar till kongressen 2020 diskuterades frågan om möjligheten att frångå normalstadgan då enskilda föreningar och distrikt önskade lokala anpassningar. Fördelen med lokala stadgar är att en anpassning kan möjliggöra ett smidigare arbetssätt för föreningen. Nackdelen med lokala anpassningar är att dessa kan påverka andra delar av SPF Seniorernas organisation och interna demokrati. Till exempel om en förening skulle få dispens att ha årsmöte efter distriktsstämman. Det visade sig även i remissamtalen inför framtagande av nya stadgar för SPF Seniorerna att lokala anpassningar var dåligt dokumenterade och att det stundvis rädde osäkerhet vilka stadgar som gällde lokalt.

Motionären pekar på de problem som de senaste åren uppstått då allt färre medlemmar önskar delta i föreningarnas förtroendemannaarbete. Förbundsstyrelsens tror att möjligheten för distriktet att bevilja avsteg från stadgarna bara skulle lösa de lokala problemen tillfälligt.

Förbundsstyrelsen anser att nackdelarna överväger fördelarna med att låta distriktet bevilja avsteg.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion 21.

22. Inbetalningsdag för medlemsavgiften

Sista inbetalningsdag är satt till den sista januari. Detta anser jag är helt tokigt. Vi har gamla medlemmar som inte kan hålla reda på ett inbetalningskort i nästan 3 månader. De glömmer bort att betala. Eller eventuellt betalar man två gånger. Man tänker att det är lång tid tills det ska betalas och så glömmer man bort det.

Så får man en påminnelse i februari. Ingen sista dag för betalning. Kanske vissa betalar i slutet av februari eller inte.

SPF Seniorerna Gillhög är en stor förening med nästan 1 100 medlemmar. I början av mars 2023 har vi ca 35 som inte betalat. Den 1 april utesluts man ur föreningen om ingen inbetalning kommer.

Jag kan ju naturligtvis låta allt vara men vissa har försäkringar och minst hälften av dessa 35 vill vara med men har missat att betala. Det är kort om tiden för mig att få kontakt med alla och ett stort jobb. Så var det även tidigare men nu är det värre eftersom den 1 april är sista dag.

De flesta som får inbetalningskortet vill betala snarast men ser man en sista dag så blir det den.

Förslag:

Att betalning ska senast den 30 november (eller ev. december) och påminnelse i december eller januari.

Förslagsställare:

Monika Gullvi, SPF Seniorerna Gillhög i Löddeköpinge

Distriktets yttrande:

SPF Seniorerna Skåne instämmer med motionens intentioner och att kongressen ger förbundet i uppdrag att hitta avi-, påminnelse- och betalningsdatum som ligger bättre samlade i tid samt ger föreningar mer tid innan avregistrering.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion 22

Motionären föreslår att det ska vara ett tidsspänn mellan det att inbetalningskortet för medlemsavgiften skickas ut och sista betaldag.

Förbundsstyrelsen delar motionärens uppfattning att det är för långt mellan utsändning och sista betalningsdag. I det ursprungliga förslaget till stadgar så var sista betalningsdag 31 december. Kongressen 2021 beslöt att skjuta på sista dagen till 31 januari. Förbundets uppfattning är att många medlemmar tyckte att de kunde betala senare när de fick inbetalningskortet i november men sedan glömde bort det i januari. Ett kortare tidsspänn mellan utsändning och sista betalningsdag skulle troligen få fler att komma ihåg att direkt.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att i SPF Seniorernas stadgar 1 kap., § 3, mom. 4 Medlemsavgift ändra sista betalningsdag till den 31 december, samt

att därmed anse motion 22 bifallen

Förbundsinternt

23. Presentkort för medlemskap i valfri förening

Skånedistriktet har tidigare föreslagit möjligheten att ge bort ett medlemskap i present. Idén ansågs tillräckligt bra för att tillämpa den för medlemskap på förbunds nivå. Vi tror att ett

medlemskap som ges som gåva måste vara knutet till en förening. Vi förutsätter att givarens önskan är att mottagaren ska få tillgång till den gemenskap som finns i en förening. Detta bl.a. för att motverka en ofrivillig ensamhet. SPF Seniorernas mål bör alltid vara medlemskap i en lokal förening.

Förslaget med presentkort på lokal nivå har tidigare stött på motstånd av olika anledningar. Bland annat för att GDPR skulle kunna utgöra ett hinder och för att man på förbundskansliet inte kan administrera hanteringen av t.ex. gåvobevis. Eftersom gåva av medlemskap används på förbunds nivå, så antar vi att problem med administration är knutet till att hantera administration av gåvomedlemskap för hela landet. Beskedet i samband med att förslaget lades fram förra gången var att distrikt och föreningar själv kunde hitta rutiner för hantering av gåvomedlemskap. För att gåvomedlemskap knutet till en förening skall fungera optimalt och effektivt, så anser vi, att det måste hanteras centralt av flera orsaker:

Givaren kan bo på annan plats än mottagaren och det bör vara möjligt för mottagaren att enkelt välja lokalförening.

Vi har central uppbörd och det är förbundet som lättast kan hantera betalningar och fördelning vid val av förening.

Ett gåvobevis bör förmodligen ha ett enhetspris och kanske även möjlighet till kampanjpris.

Med nuvarande medlemsavgifter är det normalt förbundet som erhåller den största delen av den totala medlemsavgiften och därmed har bäst möjlighet att hantera differenser mellan gåvokort och medlemsavgift. Vidare skulle en central hantering av gåvobrev också innebära bl.a. att se till att den nye medlemmen inte får en inbetalningsavi.

Förslag:

Att ett sätt att ge bort medlemskap/gåvobrev införs och att hanteringen sker på Förbundskansliet

Förslagsställare:

SPF Seniorerna Skåne

Förbundsstyrelsens yttrande över motion 23

Förbundsstyrelsen är överens med motionären om att ett medlemskap i en lokal förening bör vara målet då det är där en ny medlem finner gemenskap och meningsfulla aktiviteter. Det är också anledningen till att det på de befintliga presentkorterna för stödmedlemskapen tydligt framgår att ett stödmedlemskap alltid kan omvandlas till ett ordinarie medlemskap i valfri förening.

Ett hinder för presentkort för ordinarie medlemskap på nationell nivå är den varierande medlemsavgiften inom förbundet. Det ställer krav på att den som vill ge bort ett presentkort måste veta exakt i vilken förening presentkortet ska gälla. Detta är något som kan vara svårt för givaren att veta, framför allt för den som inte bor på samma ort som mottagaren eller om det finns flera föreningar i närområdet. Det är också svårt att på bred front marknadsföra ett sådant presentkort då det inte går att ange vad det kostar. Ett andra hinder handlar om den administration och omfattande manuella hantering som försäljning av befintliga presentkort innebär och som får antas öka i omfattning om presentkort ska erbjudas även för medlemskap i lokal förening. Förbundskansliet presenterade 2021 ett förslag till motionären om hur det på distrikts- eller föreningsnivå är möjligt att hantera presentkort. Till förbundskansliets kännedom har detta inte genomförts med hänvisning till den omfattande manuella administration som detta kräver samt att det då inte blir nationellt.

En enhetlig inträdesavgift för hela förbundet skulle i viss utsträckning underlätta den administrativa hanteringen samt göra det möjligt att marknadsföra ett sådant presentkort på bred front. Det gör det också möjligt att ge bort presentkort utan att på förhand bestämma i vilken förening medlemskapet ska gälla, vilket kan vara svårt för givaren att avgöra. Det är förbundsstyrelsens mening att ett sådant beslut om enhetlig inträdesavgift endast kan fattas av kongressen. Varken förbundsstyrelse eller förbundskansli har mandat att fatta ett sådant beslut.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta
att anse motion 23 besvarad.

24. Sammanslagning av föreningar och rekrytering av ordförande

Flera föreningar har svårt att få tag i medlemmar som vill ta på sig förtroendeuppdrag. Störst är problemet att hitta någon som vill ställa upp som ordförande. Man försöker hitta olika lösningar som delat ordförandeskap, kontaktperson i stället för ordförande eller bara en tom stol. I många fall blir verksamheten lidande.

I stadgarna finns det angivet hur man skall genomföra Upplösning / sammanslagning. En väg som några har genomfört i Skaraborg är att bilda en sektion i grannföreningen. En annan väg kan vara att vi aktivt arbetar med att hitta mallar för att hitta vägar att flera funktionärer delar på ordförandens arbetsuppgifter. Det är alltid ett stort värde att dela upp arbeten och att arbeta i grupper.

Det viktiga för SPF Seniorerna är att bibehålla och helst öka medlemsantalet samt att ha en tilltalande verksamhet. Därför anser vi att det behövs en översyn av vår organisationsmodell.

Förslag:

Att förbundsstyrelsen startar ett arbete med att modernisera förtroendemannarollen och ser över hur vi kan vara organiserade i distrikt, föreningar och sektioner.

Förslagsställare:

Christer Eliasson, SPF Seniorerna Vartofta

Distriktets yttrande:

SPF Seniorerna Skaraborg tillstyrker motionen.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion 24

Motionären önskar att förbundet ser över hur vi kan vara organiserade i förening, distrikt och sektioner samt moderniserar förtroendemannarollen.

Förbundsstyrelsen delar motionärens syn på att organisationen och förtroendemannrollerna måste utvecklas. Under 2022 tillsatte förbundsstyrelsen en arbetsgrupp för att analysera framför allt distriktens arbete i organisationen samt under våren 2023 har förbundet tagit initiativ till att diskutera bland annat hur vi stöttar föreningar som har problem med att hitta förtroendemän i föreningarna.

Detta arbete kommer att fortsätta under kommande kongressperiod fram till 2025.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att anse motion 24 besvarad.

25. Demokrati och debatt

Jag försökte få till stånd en debatt i ämnet Autogiro i vår tidning Senioren. Min första skrivelse kom in. Det kom svar från Veronica Sjölin, sammanfattade i tre fetade punkter nedan. Jag bad om tre korta repliker enligt nedan, men de ansågs inte kunna beredas plats.

1. Medlemmar ska göra aktiva val varje år

Replik SJ: När SPF Seniorerna införde E-faktura trodde SPF Seniorerna att alla banker skulle erbjuda automatisk betalning även av E-faktura. Så blev tyvärr inte fallet. Om det blivit som SPF Seniorerna planerade skulle möjlighet ha funnits att aktivt välja att vara medlem livet ut, ett självklart val om man annars riskerar att förlora 50 000 kronor. Nedan ett utdrag ur mailsvar jag fick från SPF Seniorerna den 14 januari 2020.

Fråga från SJ: Men om jag skulle bli oförmögen att hantera betalning av medlemskapet via e-faktura så förloras försäkringsbeloppet.

Svar SPF Seniorerna: Stämmer inte. Med e-faktura kan medlemmen markera ”Automatiskt godkännande” hos sin bank, vilket innebär att betalningen sker lika regelbundet som vid autogiro oberoende av om personen blivit oförmögen att gå in och hantera e-fakturer. (=En modernare form av autogiro).

2. Mycket besvärligt att avsluta autogiroavgivande

Replik SJ: Det besväret och kanske en årsavgift 300 kronor erlagd i onödan efter dödsfallet väger lätt jämfört med förlusten av 50 000 kr till begravningen.

3. Lokalföreningen påminner om avgiften

Replik SJ: Det är lugnade, men jag vill ha garanti att inte förlora 50 000 kronor. Det kan jag bara få med autogiro.

Förslag:

Att vår tidning Senioren görs tillgänglig för sedvanlig debatt i angelägna interna frågor.

Förslagsställare:

Stefan Jonvall, SPF Seniorerna Guldheden-Johanneberg

Distriktets yttrande:

SPF Seniorerna Göteborg tillstyrker motionen i sin helhet.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion 25

Medlemstidningen Senioren är redaktionellt oberoende. Det betyder att såväl den tryckta tidningens innehåll som det digitala, bestäms av redaktionen samt ytterst av tidningens chefredaktör tillika ansvarige utgivare. Det är chefredaktören som har helhetsblicken på innehållet och har som yrkesuppgift att göra läsningen så varierad och angelägen som möjligt för tidningens stora läsekrets, som har en mängd olika intressen och anledningar till att vara medlem i SPF Seniorerna. Det som är av högt intresse för en medlem är av mindre intresse för en annan.

Redan idag finns det möjlighet för medlemmar att skicka insändare och debattartiklar. Avvägningen mellan redaktionellt innehåll, förbundsaktuell information och insändare är svår att göra.

I Senioren tryckta version finns en insändarsida där inlägg från medlemmarna är välkomna. Vill man skriva längre än vad det finns plats för på den tryckta sidan finns en debattsida på Senioren webbplats senioren.se. Innan en text publiceras i tidningen eller på webbplatsen gör chefredaktören en bedömning av dess relevans för läsarna.

Under vår och höst är det cirka en och en halv månad mellan Seniorens tryckta nummer. På sommaren och över jul och nyår är det cirka två månader mellan numren. Eftersom tidningen utkommer med nio nummer per år, och på detta sätt, blir debatt- och replikrundor svåra att följa, särskilt om de sker i flera steg.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att anse motion 25 besvarad.

26. Autogiro för årsavgiften till SPF Seniorerna

Autogiro är den enda automatiska betalningsmetod som samtliga banker erbjuder. För närvarande erbjuder SPF Seniorerna enbart e-faktura. När SPF Seniorerna valde e-faktura fick jag besked av SPF Seniorerna att det bara var en tidsfråga innan alla banker skulle erbjuda automatisk betalning även av e-faktura. Men så blev det tyvärr inte.

Bakgrund

Jag är en av SPF Seniorernas medlemmar som har en livförsäkring hos Skandia via SPF Seniorerna, som jag betalar med 229 kronor per månad.

Ingen garanti finns att mina efterlevande får ut pengarna, cirka 50 000 kronor, om jag inte betalat årsavgiften för mitt medlemskap i SPF Seniorerna.

Den avgiften är lätt att missa om man blivit senil mot slutet. Och det är ju då begravningspengarna snart behövs. Pappersfaktura är inte heller säkert, brev kommer inte sällan bort i postgången.

Ingen av mina två banker hör tyvärr till dem som åtar sig att betala även e-faktura med automatik, vilket är enda sättet att få garanti för att betalning skulle fungera även om jag skulle bli mindre kompetent mot slutet av mitt liv. Jag har bett SPF Seniorernas förbundsstyrelse ordna så årsavgiften kan betalas via autogiro, men har fått nej.

Låt oss anta att det i stället var samhället som skulle avisera en årsavgift att betalas av den enskilde, förknippat med en risk att de efterlevande blir av med 50 000 vid utebliven betalning. Pengar som den avlidne själv betalat för sin begravning! Och att samhället vägrade erbjuda den enda helt automatiska och därför enda garanterat säkra metoden som står till buds. Då skulle säker administration av de gamlas inbetalda begravningspengar hamna högt på SPF Seniorernas kravlista.

Förslag:

Att SPF Seniorerna ordnar så att alla medlemmar ges möjlighet att välja automatisk betalning av den årliga medlemsavgiften.

Förslagsställare:

Stefan Jonvall, SPF Seniorerna Guldheden-Johanneberg

Distriktets yttrande:

SPF Seniorerna Göteborg tillstyrker motionen i sin helhet.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion 26

SPF Seniorerna har valt att inte ansluta sig till autogiro av flera anledningar. Framför allt handlar det om att låta medlemmarna göra ett aktivt och medvetet val om att förnya sitt medlemskap i SPF Seniorerna, i stället för att det görs en automatisk förnyelse som den enskilde medlemmen kanske inte alltid önskat sig. Det handlar också om att det kan vara mycket svårt och omständligt för anhöriga att avsluta ett autogiroavdrag för en dement person om inte nödvändiga fullmakter tecknats i förväg. Det pågår även ett arbete inom bankväsendet på nordisk nivå vilket bland annat kommer att innebära att Autogiro kommer att avvecklas inom några år.

Förbundet erbjuder alternativ för de medlemmar som av en eller annan anledning inte kan eller vill hantera sin ekonomi själv. Det går att lägga in en alternativadress för medlemsavin vilket innebär att den årliga avin går till den angivna adressen medan Senioren och övrig post från exempelvis föreningen skickas till medlemmens ordinarie adress. Det går också att välja e-faktura och även denna kan gå till en annan person än medlemmen själv. Vissa banker erbjuder också automatisk betalning av e-faktura.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att anse motion 26 besvarad.

27. Intresseområden i medlemsregistret

Antalet seniorer har blivit fler och fler men vårt medlemsantal är mer eller mindre oförändrat.

Det är allmänt känt att vi har svårt att rekrytera och behålla medlemmar. Det finns förmodligen

flera olika anledningar till detta exempelvis att ”nya” seniorer är så aktiva på egen hand att föreningsliv inte lockar, att önskemål om aktiviteter blir mer och mer differentierade, att seniorer ställer högre och högre krav på ett varierat utbud med hög kvalitet.

I Skånedistriktet brukar vi säga ”Utbud – Kvalitet – Valfrihet” för att beskriva vilka krav medlemmar har på lokalföreningars arrangemang och aktiviteter.

Enskilda föreningar kan ha svårt att leva upp till att erbjuda utbud och kvalitet tillräckligt brett. De lokala föreningarna är navet i vår organisation vad gäller medlemsvärvning och medlemsvård, men detta kräver stora ideella insatser. Att enkelt kunna registrera vad medlemmarna har för eventuella specialintressen skulle underlätta för föreningarna då det med en sådan kunskap skulle vara möjligt att erbjuda aktiviteter utifrån intresseområden. Förutom att kunna bilda ”intresseklubbar” på tvärs inom organisationen skulle det ge möjligheten att hitta kunskaper som skulle kunna skapa nya aktiviteter och nya nätverk.

Nuvarande medlemsregister klarar av att registrera intresseområde. Problemet är att informationen måste fångas upp på ett enkelt och förbehållslöst sätt och vara sökbart.

Informationen måste på något sätt vara tillgänglig ”för alla” och vi inser att det kan vara ett problem, men det måste vara möjligt att ha verktyg som döljer personkopplingen.

Förslag:

Att förbundet skapar förutsättningar för att föreningar och framför allt medlemmarna själva kan registrera intressen, kunskaper, önskemål etc. i medlemsregistret samt skapar verktyg som gör att informationen blir tillgänglig och sökbar.

Förslagsställare:

SPF Seniorerna Skåne

Förbundsstyrelsens yttrande över motion 27

Motionären sätter strålkastaren på förbundets viktigaste uppgift: att vårda och värna befintliga medlemmar och att ständigt värva nya så att förbundet växer i styrka och inflytande. Motionärens ambition är därför lovvärd.

Förbundsstyrelsen delar förslagsställarens syn att funktionen med intresseområden i medlemssystemet behöver ses över, och har uppdragit till förbundskansliet att vid införandet av det nya medlemssystemet verka för att ta fram en bättre lösning i samråd med organisationen.

Förslaget är däremot inte möjligt att genomföra i dagsläget. Kommande medlemssystem ger i sitt grundutförande möjlighet att registrera medlemmars intresseområden. Förbundets ambition är att föreningar och medlemmarna själva på sikt ska kunna registrera det under Mina sidor.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att bifalla motionen.

28. Stärkt demokrati för ett sammanhållande och vitalare förbund

SPF Seniorerna ska enligt målen antagna 2021 vara en organisation i tiden. Denna devis innefattar rimligtvis både **vad** organisationen arbetar med och **hur** den arbetar. Demokratiska principer måste vara en ledstjärna i allt vi gör.

Medborgarnas möjlighet att påverka samhället har förstärkts genom åren. Kommuner och regioner har ”brevlådor” för förslag och synpunkter från medborgarna. Tidningarna har insändarspalter. Sociala medier har bidragit till att människor kan föra diskussioner och starta kampanjer.

Många av våra medlemmar har en yrkesbakgrund i miljöer, där de anställdas kunskaper och engagemang har tagits tillvara. En hel del av dem har haft ledande positioner på olika nivåer. Det är väl känt att delaktighet är en förutsättning för engagemang.

Den nuvarande formen för demokrati inom SPF Seniorerna är långsam och svåröverskådlig och gynnar inte engagemang vare sig hos medlemmar, föreningsstyrelser eller distriktsstyrelser. Vårt huvudredskap för inflytande, motioner, har en krokig väg och är tidsödande.

Allt för långt mentalt avstånd mellan förbund, distrikt och förening leder lätt till att varje förening bara ser till sin egen verksamhet och formar agendan utifrån de intressen som dess styrelse identifierar. Olika kulturer och "världsbilder" uppstår.

Om SPF Seniorerna ska verka som en organisation med gemenskap och engagemang – "en organisation i tiden" - behöver medlemmar och förtroendevalda förtroendevalda involveras i beslutsprocesser. Vi kan då bli "seniorernas röst i samhället" oberoende var i organisationen vi befinner oss. På det sättet kan vi behålla medlemmar och locka nya. Vi kan också få ett ökat intresse bland medlemmar att ta på sig uppdrag i styrelser, kommittéer och råd.

Förslag:

Att förbundsstyrelsen tillsätter en utredning som kartlägger dagens påverkansvägar och föreslår nya, som leder till ett mer inflytande för enskilda medlemmar, föreningsstyrelser och distriktsstyrelser i beslut som rör hela verksamheten.

Att ett förslag till stärkt demokrati läggs fram till kongressen 2025.

Förslagsställare:

SPF Seniorerna Göteborg

Förbundsstyrelsens yttrande över motion 28

Motionären önskar att förbundet tillsätter en utredning för att se över möjligheten för medlemmar, föreningar och distrikt att ha inflytande på förbundets verksamhet.

Förbundsstyrelsen delar inte motionärens syn på hur de interna dialogerna och informationen fungerar. Den tekniska utvecklingen har gjort att kontakterna mellan medlemmar, föreningar, distrikt och förbundet har ökat betydligt.

Aldrig har SPF Seniorerna varit mer transparent i sitt beslutsfattande än nu och aldrig har medlemmar och föreningar haft större möjligheter att komma i kontakt med förbundet.

Sedan 2016 genomför förbundsstyrelsen och förbundsledningen videokonferenser med distriktsordförande nästan varje månad för att informera, ta in synpunkter och ge distrikten möjlighet att inkomma med egna synpunkter och förslag. Det är sedan varje distrikts ansvar att sprida och ta in motsvarande information från föreningarna.

Sedan pandemin har förbundet regelbundna möten och utbildningstillfällen digitalt där samtliga föreningar kan delta och komma till tals. Sedan 2018 har förbundet en sammanhållen medlemservice för att besvara inkomna brev och samtal till förbundet, vilket 2022 uppgick till cirka 15 000 e-postmeddelanden och 15 000 samtal.

Förbundet önskar att det fanns större möjligheter att samråda med både enskilda medlemmar och föreningar och distrikt i aktuella politiska frågor. Förbundskansliets begränsade resurser och statens många gånger korta svars- och ledtider gör att frågorna inte lämpar sig för interna remissomgångar och rådslag. De större och viktigare frågor brukar tas upp på konferenserna med distriktsordförandena. Förbundsstyrelsen kommer att ta upp motionen med distriktsordförandena för fortsatt diskussion om vad som bör göras och därefter besluta om det ska tillsättas en arbetsgrupp.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att anse motion 24 besvarad.

29. Utökad samarbete med övriga seniororganisationer

Det har tidigare i olika sammanhang framförts idéer och önskemål om att försöka enas om en gemensam organisation för alla Sveriges seniorer/pensionärer. Sådana propåer har alltid avvisats, sannolikt p g a allt för stora skillnader mellan organisationerna och ett mer eller mindre reflexbetingat motstånd till förändringar.

I dagsläget brottas alla med kostnadsökningar och rekryteringssvårigheter. Det borde skapa incitament till ett utökad och mer organiserat samarbete utöver det politiska påverkansarbetet.

Förslag:

Att SPF Seniorerna tar initiativ till att, tillsammans med de övriga seniororganisationerna, skapa en permanent projektgrupp med uppgift att analysera och föreslå möjliga samarbetsområden, inledningsvis utifrån ett kostnadsbesparande perspektiv till exempel:

En gemensam tidning där varje organisation har kvar en egen redaktör (redaktion) för organisationsspecifikt material, men också med en gemensam redaktion för allmän information, livsstilsfrågor med mera. En mer än dubblerad upplaga ökar annonsörintresset och kan avsevärt minska kostnaden per medlem, kanske till och med leda till utökad utgivning. Utöver den ekonomiska aspekten, bör ett gemensamt forum för hela seniorsverige, där alla får del av samma information självklart ses som en fördel.

Samproduktion av broschyrer, informations- och utbildningsmaterial. Mycket av det som idag produceras av de olika organisationerna är, eller kan enkelt anpassas till att vara relevant för alla. Även lagerhållning och distribution bör kunna samordnas.

Gemensamma lokaler i Stockholm. Kanske inte helt enkelt, men bör ändå var ett långsiktigt mål.

Undersök möjligheterna att investera i en egen fastighet, ett "Seniorens hus". Borde inrymma en avsevärd besparingspotential när det kommer till kostnader för hyra, serviceadministration med mera.

Den här motionen föreslår inte samgående utan syftar enbart till en effektiv och kostnadsbesparande verksamhet för alla. Det kräver en permanent projektorganisation som kan verka långsiktigt under flera år med att kontinuerligt analysera, utvärdera och konkretisera olika samarbetsmöjligheter. Projektet bör ges ett slagkraftigt namn med en egen logga som kan fungera som varumärke för det som produceras tillsammans vid sidan av organisationernas ordinarie varumärken.

En utveckling i den här riktningen innebär organisationsutveckling i små steg i stället för radikala och komplexa samgåenden. Det är på tiden att beslutsfattare och medlemmar släpper sin förändringskräck, vågar tänka nytt och börjar se möjligheter i stället för hinder.

Förslagsställare:

Rolf Gårdmo, SPF Seniorerna Tycho Brahe Ljungbyhed

Distriktets yttrande:

Att tillsätta en gemensam projektorganisation med övriga seniororganisationer som syftar till rationaliseringar och kostnadsbesparingar är en tilltalande idé, särskilt i dessa tider av ökade kostnader. Detta väcker emellertid frågan om hur SPF Seniorerna mer principiellt ser på frågan om samverkan, i en mer eller mindre organiserad form, mellan de olika seniororganisationerna. Är det något som är praktiskt möjligt? Är det något som är önskvärt? Är det något som SPF Seniorerna uppmuntrar eller inte? Finns det något slutligt mål med ett ökat samarbete? Innan SPF Seniorerna beslutar sig för att gå in i ett samarbetsprojekt bör frågan om hur vi principiellt ställer oss till samverkan bli föremål för en intern debatt.

Förbundsstyrelsens yttrande över motion 29

Motionären önskar att SPF Seniorerna tar initiativ till att skapa en permanent projektgrupp med syfte att hitta samarbeten mellan de olika seniororganisationerna i Sverige.

Idag träffas förbundsordförandena och chefstjänstemännen i de fyra största seniororganisationerna, SPF Seniorerna, PRO, SKPF Pensionärerna och RPG, regelbundet för att diskutera gemensamma frågor och se om det finns möjlighet till gemensamma aktiviteter. Det finns även en gemensam arbetsgrupp för pensionsfrågor för dessa organisationer. Därutöver träffas SPF Seniorerna, PRO och SKPF Pensionärerna för att diskutera flera enskilda frågor som bedrägerier inom Polisens samarbetsverkansgrupp, säkerhet inom Initiativ för äldres brandskydd, samt läkemedel i projektet Koll på läkemedel och i arbetsgruppen för vaccinationer.

Genom åren har förbunden samarbetat i Almedalen genom Äldreforum och i Stockholm genom Äldreriksdagen. SPF Seniorerna har även samarbetat med PRO om gemensamma tävlingar inom området folkhälsa. Förbunden genomför tillsammans uppvaktningar av beslutsfattare och skriver emellanåt gemensamma remissvar.

Förbundsstyrelsen anser att motionärens olika förslag till närmare samarbeten mellan de stora seniororganisationerna suddar ut respektive organisations särart. SPF Seniorerna är idag en verkligt parti- och intressepolitiskt fristående organisation. Att organisatoriskt hitta gemensamma lösningar på föreningarnas fundamentala och grundläggande uppgifter skulle göra att vi som organisation får ge upp delar av vår roll som fristående organisation. SPF Seniorernas förbundsstyrelse ser gärna fördelarna med samarbete med alla organisationer som delar vår värdegrund och som kan bidra till att vi kan uppfylla våra mål, och skulle gärna hitta lösningar som kunde minska organisationens kostnader. Att som motionären antyder påbörja ett samgående mellan seniororganisationerna genom små steg och en gemensam logotyp är inget som förbundsstyrelsen anser att medlemmarna efterfrågar eller gynnas av.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att avslå motion 29.

30. Medlemmar i SPF Seniorerna med digitalt utanförskap

20 procent av Sveriges befolkning har varken tillgång till kommunikationsteknisk utrustning eller förmåga att tillägna sig den kompetens som krävs för att kommunicera eller använda sig av den digitala tekniken (internet). Detta framgår av en rapport från ett forskningsarbete som genomförts vid Linnéuniversitet 2020–2021. Denna situation gäller även i vår förening, SPF Seniorerna Fyrklövern med 176 medlemmar.

Från myndigheter och kommuner är det digital kommunikation som gäller. Till exempel för att anmäla sig till Coronatester, söka hälsovård via 1177.se eller beställa tågbiljetter med mera. Allt måste ske digitalt vilket innebär ett utanförskap för de som inte har vare sig teknik eller förmåga att använda den digitala tekniken.

Dessvärre upplever våra medlemmar att även SPF Seniorerna centralt driver digitaliseringen som det allena rådande. Medlemmarna uppmanas till exempel att anmäla sig till digitala kurser av varjehanda slag som de inte har möjlighet att delta i. Information från SPF Seniorerna centralt och till och med hälsningar från förbundsordföranden distribueras digitalt. Allt som distribueras digitalt från SPF Seniorerna centralt medför ett betydande merarbete för avdelningarna.

Risken för medlemstapp inom SPF Seniorerna är betydande om digitaliseringen får styra SPF Seniorernas framtid.

Förslag:

Att kongressen konkret redogör för SPF Seniorernas strategi för hur de medlemmar som tillhör det digitala utanförskapet inte ska uppleva sig som ett "B-lag" inom SPF Seniorerna.

Distriktets yttrande:

SPF Seniorerna Västernorrland överlämnar motionen till förbundet utan eget ställningstagande.

Förslagsställare:

SPF Seniorerna Fyrklövern

Förbundsstyrelsens yttrande över motion 30

Motionärerna önskar att förbundet redogör för vilka strategier som finns för att de medlemmar som känner sig digitalt utanför ska känna sig inkluderade i SPF Seniorernas verksamhet.

Motionen skrevs i början av 2021 då pandemirestriktionerna gällde. Efter pandemins slut har förbundsstyrelsen vidtagit ett flertal åtgärder för att både utreda och komma med förslag till åtgärder för hur förbundet ska arbeta med både digital inkludering och digitalt utanförskap. Bland annat har förbundsstyrelsen tillsatt två arbetsgrupper, Digitala nätverk och digitalt medlemskap, Digital delaktighet, samt tillsatt en projektanställd digitaliseringsstrateg.

I december 2022 antog förbundsstyrelsen en digitaliseringsstrategi där det bland annat står *”SPF Seniorerna vill verka för att minska det digitala utanförskapet samt för att öka den digitala kompetensen hos våra medlemmar. Detta samtidigt som vi värnar människans valfrihet, därför är det också viktigt att behålla möjligheten att kunna ta del av traditionell skriftlig information.”*

Förbundet värnar de seniorer och medlemmar som inte kan, vill eller har råd att vara digitala. Både genom att säkerställa att grundläggande information sänds till medlemmarna i tryckt form och genom att politiskt arbeta för att de som upplever ett digitalt utanförskap inte lämnas därhän av samhället. SPF Seniorerna kommer inte att acceptera att information från kommuner, regioner eller staten endast finns tillgängligt digitalt, så länge det digitala utanförskapet finns kvar.

När det gäller förbundets information skickas idag all grundläggande information från förbundet till medlemmarna via vår medlemstidning Senioren. Produktionen av tidningen utgör den enskilt största posten i förbundets budget och en stor del av förbundsavgiften går till att ge ut tidningen.

Förbundsstyrelsen har föreslagit en höjning av förbundsavgiften för att inte de ökade produktionskostnaderna ska försämra den information som skickas i tryckt form från förbundet.

Den nya tekniken har gjort att förbundet på ett mycket kostnadseffektivt sätt kan kommunicera med de medlemmar som är digitala. Ett brevutskick till medlemmarna kostar cirka 2,5 miljoner kronor medan ett e-postutskick till de som har e-postadress kostar runt 100 kronor. Det gör att förbundet skickar extra material till de som är digitala och erbjuder kurser och konferenser digitalt till de som kan delta. För de som inte är digitala med vill bli det erbjuder förbundet utbildning och stöd.

Det är oerhört viktigt att de som inte kan, vill eller har råd att vara digitala får den information som är viktigt. Att erbjuda digitala tjänster och utbildningar till de medlemmar som kan tillgodogöra sig dessa är också ett värde för dem.

Utöver detta vill förbundsstyrelsen hänvisa till förbundets rapport ”Digitalisering handlar om människor” för ytterligare information om SPF Seniorernas ställningstagande i dessa fråga.

Förbundsstyrelsen föreslår kongressen besluta

att anse motionen besvarad.